

ДЖО НАВАРО
Тони СИАРА ПОЙНТЪР

ОПАСНИТЕ ЛИЧНОСТИ

Профайлър от ФБР
учи как да разпознавате и
да се защитавате от
зловредни личности

Превод от английски
Детелина Иванова

ОЩЕ ОТ ДЖО НАВАРО

Hunting Terrorists: A Look at the Psychopathology of Terror, 2nd ed.

По-красноречиво от думите (с Тони Сиара Пойнтър)

Advanced Interviewing Techniques, 2nd ed. (John Schafer, coauthor)

Какво казва тялото (с Марвин Карлънс)

Phil Hellmuth Presents Read 'Em and Reap (with Marvin Karlins)

200 Poker Tells

Clues to Deceit: A Practical List

Narcissists Among Us

How to Spot a Psychopath

How to Spot a Histrionic Personality

How to Spot a Borderline Personality

Interviewing Terrorists

СЪДЪРЖАНИЕ

Бележка от автора	7
Благодарности.....	9
Предговор от д-р Ленард Терито.....	13

Въведение

Защо написах тази книга и как да я използвате	15
--	-----------

Глава 1

„Всичко се върти около мен“: нарцистичната личност	33
---	-----------

Глава 2

„Затегнете коланите...“: емоционално нестабилната личност	79
--	-----------

Глава 3

„Не се доверявай на никого и никога няма да пострадаш“: параноидната личност	121
---	------------

Глава 4

„Моего си е мое, и твоего също е мое“: хищникът	161
--	------------

Глава 5

Една е зле, две е ужасно, три е смъртоносно: комбинираните личности.....	209
---	------------

Глава 6

Как да се защитим от опасните личности	231
---	------------

Подбрани ресурси.....	257
-----------------------	-----

Бележки.....	263
--------------	-----

Библиография.....	269
-------------------	-----

Показалец	284
-----------------	-----

На този свят има два вида хора: такива, които пълнят чашата ви, и такива, които я пресушават до капка.

– Джо Наваро

БЕЛЕЖКА ОТ АВТОРА

Целта на тази книга е да информира читателя или да потвърди това, на което той може би вече е станал свидетел или е изпитал. Тя не е клиничен справочник и не може да замести услугите на обучен и лицензиран професионалист.

Когато говоря с жертви на престъпления, аз ясно осъзнавам това, което са преживели и нуждата да защитя личната им неприкосновеност и достойнство, затова съм променил имената на всички жертви, с които съм разговарял. За по-надеждна защита съм изменил леко детайлите, датите, времето и мястото на събитията, защото някои полицейски доклади и документи за развод понастоящем могат да се открият по специфични думи или групи от думи. На последно място съм направил всичко по силите си да защитя жертвите, без да се изгубят естеството и почеркът на престъплението срещу тях и това, което са преживели.

В памет на жертвите

БЛАГОДАРНОСТИ

В всеки път, когато човек предприема интелектуално пътуване, има много хора, на които да благодари. Библиографията е пълна с личности, които са отделили от времето си, за да споделят знанията си – отправям към тях дълбока благодарност.

Покойният д-р Фил Куин, който ме убеди да се присъединя към помощния факултет на Криминологичния департамент на Университета в Тампа, беше мой ментор повече от десет години, докато се образовах и изучавах индивидите с дефекти в характера и личността. За мен неговата перспектива като хуманитарист, свещеник, психолог и криминолог беше наистина уникална и допринесе значително за моето разбиране на тази сложна материя.

Мишел Сен Ив от „Сюрете дю Кебек“, също автор на книги, винаги ме е удостоявал с честта да ми бъде приятел и сътрудник през годините в множество проекти в САЩ и Канада, където е истински великан в областта си. За пореден път той не ме разочарова със забележките си към тази книга.

Специална благодарност дължа на Кая Перина, главен редактор на „Сайколъджи Тудей“, която отдели време от натоварения си график, за да коментира ранните версии на ръкописа. Към д-р Ленард Терито отправям възхищение и благодарности. Докато привършваше 12-ата си книга, той отдели време от претоварената си програма да изчете щателно ръкописа заедно с мен, ред по ред. Огромният му опит в работата с опасни личности, включително и с Тед Бънди, беше от огромна помощ. Той беше изключително любезен да напише предговора към книгата ми.

Тази книга не би била възможна без Стив Рос, директор на отдела за книги към агенция „Абрамс Артисите“. Стив е от онзи тип литературни агенти, които карат нещата да се случват, и без съмнение е един от най-интересните хора, с които да споделиш обяда си.

Искам да благодаря на Алекс Постман, Дженифър Левеск и останалата част от екипа на „Родейл Букс“, които ценят високо добруването на другите – физическо и психическо – и които, след като видяха този ръкопис, веднага осъзнаха потенциала му да спасява човешки живот. Благодаря на моите редактори Майкъл Цимерман и Джеф Сатари, които поеха проекта в крачка – вие му дадохте завършен вид. Отлична работа!

Ранните версии на този труд бяха четени и препрочитани от Джанис Хилъри. Благодаря за проникновената ѝ подкрепа и ръководство. Да можеше всички да имаме учители като нея – таква, които ги е грижа за учениците им, дори и за възрастните ученици като мен.

Благодаря и на Елизабет Лий Барън от библиотека „Макдоналд–Келси“ към Университета в Тампа, която щедро ми помогна да открия справочни материали и също като добрия ми приятел Марк Рийзър от ФБР винаги ме кара да се смея.

Към Тони Сиара Пойнтър – задължен съм ти още веднъж за това, че придаде форма на думите и мислите ми, но най-вече за това, че прояви любознателност, сподели идеи и концепции, които трансформираха всичко, и че беше така невероятно пунктуална. Ти имаш прекрасна дарба да пишеш и направи задачата ми много по-лесна. Благодаря ти, приятелко.

Дължа благодарност и на семейството си в САЩ и в Европа за това, че изтърпяха отсъствията ми, докато се борех с ръкопис, който беше три пъти по-обемист от това, което ще види читателят. На съпругата ми Трит, към която храня дълбоко уважение – благодаря ти за това, че си каквато си, за ценните ти съвети и любящата ти подкрепа, както и за търпението ти, докато работех усърдно по тази книга повече от година. Ти си благословия във всеки смисъл на тази дума; твърде често ти се налага да ме

откъсваш от разни разсейващи фактори. И накрая, благодаря на родителите си за това, че ми оказват честта да ме наричат техен син и че ми осигуриха любяща среда без опасни личности.

*Джо Наваро, магистър,
специален агент на ФБР (в пенсия)
Тампа,
ноември 2013 г.*

Аз ще повтора благодарностите на Джо към Стив Рос от агенция „Абрамс Артистс“, към редакторите ни Майк Цимерман и Джеф Сатари и към екипа от „Родейл Букс“ за усилията, които положиха за тази книга.

Благодаря на Дона Мънкър за това, че е най-стабилната, любяща, грижовна приятелка и съавтор, която човек може да има.

Любов и благодарност към съпруга ми Доналд за това, че винаги е от моя отбор и пази гърба ми, и за начина, по който можем да обсъждаме най-тъмните и най-светлите страни на живота.

Към Джо Наваро – благодаря ти за съвместната ни работа и за множеството ни интервюта и задълбочени разговори относно поведението на опасните личности: особен терен, който ти за съжаление познаваш твърде добре. Благодаря за неуморната ти работа по всеки аспект на тази книга, за отдадеността ти, за чувството ти за хумор и за неутолимата радост, с която учиш и работиш. Когато ми изпратиш имейл, за да кажеш „здраво съм ухапал нещата“, знам, че наистина си ги ухапал здраво.

И накрая, с риск да прозвуча несериозно, съм благодарна за това, че котката ни Луси често лежеше успокояващо сгушена на една ръка разстояние върху пухкавото си легло, когато ме болеше да пиша за хора като тези.

*Тони Сиара Пойнтър
Ню Йорк,
декември 2013 г.*

ПРЕДГОВОР

Когато моят добър приятел и колега Джо Наваро завърши първата чернова на тази книга, ме помоли да прегледам ръкописа и да внеса конструктивни коментари, където е нужно. Щом веднъж взех книгата и започнах да я чета, не можах да се откъсна от нея. Това без съмнение е една от най-интересните, полезни и ориентирани към читателя книги, които съм чел по тази тема. Въпреки че са проведени безброй академични изследвания, анализиращи опасните личности, Джо е взел съзнателното решение да не претоварва книгата със социологически жаргон или със сложни статистически анализи. Но ясно показва на читателите, че неговите анализи и заключения относно тези индивиди почиват на стабилна основа и са почерпени от многогодишния му опит като специален агент на ФБР и криминален профайлър.

Един от главните въпроси, които ми хрумнаха, докато четях тази книга, беше: „Кой би я намерил едновременно за полезна и интересна?“ Достигнах до краткото заключение: *всеки*. Това е, защото всеки от нас на някакъв етап от живота си със сигурност ще срещне една или повече от тези опасни личности. В някои случаи те може да са членове на семейството, хора, с които излизаме или смятаме да встъпим в брак, близки приятели и познати или пък колеги.

Тази книга е ценна, защото ще помогне на читателите да разберат, че когато влязат в отношения с някоя от тези опасни личности, били те и повърхностни, има голяма вероятност да се превърнат в жертви. Тези индивиди са толкова зли и коравосърдечни, че могат да ни накарат да се почувстваме така, сякаш сме отговорни за страданието, което причиняват, докато те си остават неподатливи на влияние и не променят отровното си поведение.

Ако тази книга се чете внимателно, тя би помогнала много в постигането на редица цели. Първо, ще помогне на читателите да разпознават опасните личности и преди всичко да не ги допускат в живота си. Второ, ще даде на читателите специфични съвети как най-ефективно да се справят с подобни личности, ако им се наложи. Трето, и най-важно, ако читателят се съобрази с предупрежденията, отправени в тази книга, те могат да му спасят живота или поне да го предпазят от сериозни травми – психически, физически и финансови.

Като бивш детектив от отдел „Убийства“ и все още действащ криминолог аз съм пряк свидетел на опустошението, което тези опасни личности причиняват на своите невинни жертви. Те убиват, изнасилват, нападат, крадат, тормозят и експлоатират всеки, който попадне в тяхната сфера на влияние и контрол. Въз основа на дългогодишния ми опит в полицията, както и на личните ми интензивни проучвания като криминолог, мога уверено да заявя, че има голяма вероятност човек с опасен характер да влезе в живота ви или в живота на ваш любим човек. Бдителността помага, но когато се съчетае с информираност, тя е в състояние да осигури безопасността ни. Мога с увереност да кажа, че Джо Наваро е написал забележителна книга, която изпълнява тази задача.

*Д-р Ленард Терито
Изтъкнат професор по криминално право към уни-
верситета „Сейнт Лио“ в Сейнт Лио, Флорида, и
почетен професор към Департамента по криминоло-
гия в Университета на Южна Флорида, Тампа*